

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 100 Lei
Pe jumătate de an . . . 50 Lei

Apare odată în săptămână: Duminica.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada Eminescu N-rul 18.
Telefon pentru oraș și județ: 266.

Prestigiul preoției.

Par'că prevăd, cum multor cetitori li va fi curios că, în zilele noastre, și prestigiul preoției poate fi subiectul unui articol de ziar. Și aceasta, pentru că mulțimea era obișnuită a-și închipui preoția noastră într-o aureolă, pe care i-o împrumutau virtuțile alese, cari împodobeau viața patriarhală a preoților din trecut. Ori, precum este știut, tămâia e destinată, ca preoții să tămâieze pe alții, iar ei sunt mai puțin tămâiați. A vorbi azi despre prestigiul preoției, numai tămâiere nu poate fi pentru motivul, că e vorba de o jignire, ce se aduce de societate prestigiului preoției; jignire prin care, preoției i-se face o mare nedreptate spre paguba patriei și a sf. noastre biserici.

Pentru a înțelege perfect această chestiune, se impun dela sine trei întrebări, cari ne obligă a da răspunsul cuvenit, anume: care a fost pozițiunea preoției noastre, din aceste părți, înainte de război? care e poziția ei acum? și la ce încheiere ne duce comparația acestor stări?

Înainte de războiul mondial, poziția preotului nostru de aici a fost aceea a omului asuprit, condamnat la tratamentul unui regim străin de neamul și legea Românilor, unde cultivarea proprietăților sufletești se făcea sub anumite condițiuni; iar în partea dotațiunii, preoția română ortodoxă stă în urma altor preoții de alte rituri, fiindcă statul o trata cu zgârcenie, poporul nostru era sărăcit și biserica lipsită de fondurile necesare, cari să-i vină în ajutor, precum o putea face biserica sârbească.

Și cu toate că preoția noastră, în cele materiale, era rău situată, dar cu sufletul era înălțată; prestigiul preoției noastre se contura pe o platformă luminată de razele virtuților sale de adevărați apostoli ai bisericii și neamului. Era obișnuită lumea a considera pe preot, ca sufletul unei comune bisericesti.

Azi, la mulți ani după război, poziția socială a preotului nostru a suferit o schimbare oarecare. Anume: în cele sufletești a devenit și el liber în țara sa liberă; iar dotațiunea din partea statului mai ameliorată, deși nu în măsura și felul de a fi satisfăcătoare. Din contră însă, prestigiul preoției noastre, în fața societății românești s'a redus mult: e o aureolă întunecată de umbră.

Că, în adevăr, prestigiul preoției noastre este redus, voiu adevărați, cu provocare la fapte concrete.

Călătoriam cu trenul și în compartimentul meu era un domn, cunoscut mie, mai de mult, și o doamnă necunoscută. După ce, în lunga noastră discuție, am făcut excursie pe alte tărâmurii, ne-a preocupat și starea preoției, și aici, spre nefericirea noastră, ni s'au înfundat roatele. Ca din senin, interlocutorul meu, îmi aruncă mânușa: „Preoții n'ar trebui să aibă și sesie, li-ar fi și lor suficientă plata dela stat; de ce să fie favorizat preotul față de alți funcționari, că numai sesia — zicea dânsul — îi aduce una sută de mii Lei, câștig anual.“ De sine înțeles, că trebuia să iau rolul de apărător al preoției. Și i-am spus, în pledoarul meu, între altele, că dânsul e în rățacire, când compară funcția preotului cu alte funcții. Preotul nu e funcționar ci educatorul poporului, în direcție religioasă, morală, națională și patriotică. Lui i-se cere o autoritate în mijlocul poporului, de care alt funcționar n'are lipsă; de aceea trebuie să fie independent moralmente și materialmente; să aibă pururea casa deschisă și primitoare, iar familia crescută în bune condițiuni, ca să aibă autoritate. Altmintea cuvântul lui nu va avea pondul necesar și nici succesul, care-l așteaptă biserica și patria dela el. Preotul are să fie milostiv și are să îndemne și poporul la faptele milei, premergând el cu exemplu, ceea ce funcționarilor nu li-se cere, etc. Și, apoi, unde situația materială e mai bună și reprezentarea e mai scumpă.

La unele ca acestea dânsul îmi replică: „Durere, că tocmai de acești preoți nu avem, ori sunt foarte puțini. Din contră: cunosc preoți certăreși, ca cei din comuna A; bețiv, ca cel din comuna B; senzal, ori neguțător, ca cel din comuna C, etc. și aceștia numai duh preoțesc nu au, dar nici bune rezultate nu poate aștepta biserica și țara dela ei”.

I-am reflectat, că și DȘa să țină la adevărul, că nu-i pădure fără uscături și că toată buba își are leacul, — numai să ajungă la mâna doftorului. — Atâta și m'am despărțit adânc întristat pentru puțina cinste de care se bucură preoțimea în societatea noastră. E cert însă, că am constatat exagerări în reflexiunile domnului din chestiune, dar a spus și mult adevăr.

Meditând apoi asupra acestei interesante discuții, mi-am reamintit cuvintele parohianului meu, carele, când eu l-am îndemnat să-și pregătească băiatul pentru cariera preoțască mi-a răspuns, că preotul nu e domn, și el vrea să-și facă feciorul domn, precum l-a și făcut funcționar de bancă. Și acum, mai vină intelectualii să-i detragă preotului și unica condițiune de existență, care-i asigură, în parte independința și e sigur, că la noi nu se vor mai dedica tineri pentru cariera preoțască.

Ca a doua probă despre cinstea de care îl fac părtași pe preoți unii din intelectualii noștri, servește faptul următor: Un intelectual de ai noștri a avut o discuție despre preoți cu alt intelectual, care e deputat în parlament. Și la un moment dat, acesta s'a exprimat așa: „Lasă, că la votarea legii de unificare bisericească, o să mai retezăm noi din bărbile popilor”. Și când ne gândim, că Dl acesta, fără sprijinul valoros al preoților, nu ar fi văzut parlamentul din București: trebuie să ne mirăm de felul cum știe societatea noastră să aprecieze serviciile preotului.

A treia și ultima dovadă: Intr'o localitate de frunte din iubita noastră patrie, niște stăpâni de casă au dat un ospăț, cu nimic mai pe jos decât cel al stăpânului din pilda evanghelică. Și la ospățul de acum, ca și la cel de atunci, au fost invitați mulți, încât s'au umplut casa de ceice ședeau. Dar, o selecționare a devenit inevitabilă și aici, întocmai ca la pilda evanghelică. Și ce credeți, cine au fost alungați dela masă, ca neavând haină de nuntă? Doi preoți de ai noștri!... Toți ceialalți oaspeți, între cari țărani satelor noastre și neguțătorii de porci ai orașelor s'au învrednicit de cinstea stăpânilor; preoții însă sunt lipsiți de cinste; iar aceasta înșamnă, că ei

constituiesc treapta cea mai de jos și cea mai disprețuită a societății noastre.

Sunt convins, că exemple de acestea putem afla nenumărate, și toate ne vorbesc despre prestigiul, ce-l are preoțimea noastră, în deosebi, în societatea intelectualilor noștri. Dar chiar și cazurile de sus trebuie să ne întristeze.

În acelaș timp însă trebuie să ne dea de gândit, să aflăm remediile de îndreptare a acestei stări atât de nefavorabile nouă. Poate fi vorba de 2 cauze: ori societatea e de vină că ne disprețuește, ori noi suntem culpabili, că dăm anză la dispreț.

Dacă am spune toate faptele de categoria ce ne preocupă, unei analize severe, nu suferim îndoială, că noi preoțimea vom apare, că purtăm vina, că ne-a scăzut prestigiul și, anume prin 2 lucruri: servilismul în viața politică și neglijarea apostolatului.

Eu înțeleg sub servilismul acesta: să nu ne facem coadă la toporul, care cu atât mai bine va să taie în carnea noastră, după ce l-am ajutat și cocoțat.

Iar în privința apostolatului voiesc să susțin: să nu neglijăm poporul servind politicianismului; să ținem cu tărie la adevărul, că nime nu poate servi la doi domni.

Să fim odată în curat cu aceea, că și noi am îmbrăcat obiceiul din vechiul regat, unde preoții de timp mai îndelungat sufăr urmările politicianismului, între cari prima este lipsa de prestigiu. De aceea nu ne miră, deloc, comunicatul din „*Noua Revistă bisericască*”, în care se scrie, că într'o comună fără preot, în care poporul eră divizat în 2 partide politice: a fost respins un călugăr, care venise să ocupe postul de preot, pentru că nu a avut prezența de spirit, să-și fi știut lămurii ținuta politică, în care de altfel, nu aveă nici un rol.

Deci, porunca cea mai nouă a vremii, în care trăim, ne zice: „*Rămâneți la apostolat*”. Iar rețeta adevăratului apostolat și răsplata, la care ajunge preotul, care săvârșește adevăratul apostolat, ni-le indică sf. apostol Petru cu cuvintele: „*Pe prezbiterii cei dintre voi rogu-i, ca celce și eu sunt prezbiter și mărturisitor patimilor lui Hristos și părtaș mării ceice va să se arate: pașteți turma lui Dumnezeu, cea dintre voi certându-o nu cu sila ci după voie și după Dumnezeu, nici cu agonisele nedrepte ci cu bunăvoință; nici ca cum ați stăpâni clirosul, ci pildă făcându-vă turmei. Și când se va arată mai marele păstoritor, veți lua cununa cea nevastăjită a mării*”. (I. Petru, V, 1—4.)

Bărăteaz.

Pr. Nicolae Crișmariu.

Un gest regal :

Maiestatea Sa Regina Maria a trecut la ortodoxie.

In săptămâna Patimilor, Regina Maria a primit Sfintele Taine din mâinile Părintele Patriarh. Discret prin însăși natura lui mistică, faptul abia mai târziu a ajuns în coloanele ziarelor cari l-au comentat în felurite chipuri: este vorba sau nu de o trecere la Biserica ortodoxă? Euharistia e taina supremă a Bisericii harice. Cine o primește, primește trupul mistic al lui Hristos și, odată cu el, întregul fagur al doctrinei noastre dreptcredincioase. Firește, poarta prin care se intră în marea familie a Bisericii e botezul, actul de cetățenie creștină. Dar Suverana aparținea până ieri Bisericii episcopale engleze, socotită azi, între ortodocși, ca având filiația apostolică a harului dumnezeiesc. Dacă admitem la temelia înălțătorului fapt de care vorbim recunoașterea, din partea Patriarhiei noastre, a acestor filiații apostolice pentru biserica anglicană, taina botezului anglican e, implicit, valabilă și pentru noi. De bună seamă, aceste considerații dogmatice au premers actului mistic din săptămâna Patimilor.

In acest caz, Suverana noastră, primind Sfintele Taine din mâinile Patriarhului, primește totdeauna mărturisirea de credință a bisericii ortodoxe.

E, neîndolos, prilej de înaltă sărbătoare în spirit pentru poporul românesc. Regina Maria, a cărei viață se confundă cu însăși gloria României contemporane, se unește de bună voie și definitiv prin esența aceleiași credinți, cu ființa românismului. Cunoaștem cu toții augustele sale simpatii pentru comorile de artă sacră ale acestei țări și profunzimea intuiției de artist prin care a înțeles sufletul nostru popular păstrat viu în zăcămintele milenare ale tradițiilor noastre sfinte. Strălucita carte pe care a scris-o în vîforii războiului, ca o apoteozare a patriei, „Țara Mea”, cuprinde, între altele, cel mai frumos elogiu ce s'a făcut vreodată artei și vieții mândstirești de la noi și credinței noastre străbune. Il credeam până acum simplă admirație a unei poete. Il vedem astăzi pecetluit prin însăși intima aderență la misterioasa putere care a inspirat aceste frumuseți.

Inchinându-se alături de noi, la fel cu noi, aceleiași puteri, Suverana aduce, prin aceasta, un nou impuls de înălțare și de demnitate bisericii ortodoxe care străbate azi o nouă fază de regăsire și de consolidare în vederea marilor scopuri spirituale și morale ce-i stau înaintea.

Imputernicită, conștiința creștină a poporului nostru nu poate avea decât cuvinte de recunoștință pentru această înaltă dovadă a dragostei auguste. („Cuv.”)

Nichifor Crainic.

Biserica Activă II: Filosofia

de Prof. Caius Turicu.

(Continuare.)

CAP. V.

Disciplinele propedeutice filosofice.

1. Psihologia

Psycho-logia (cuvânt grec) înseamnă știința despre suflet. Ca disciplină propedeutică a filosofiei, psihologia la început avea un caracter speculativ metafizic sau rațional întrucât căută a da explicațiuni despre ființa sufletului, despre facultățile sale și despre raportul său cu trupul.

Azi psihologia este o știință independentă care departe de orice speculațiune filosofică, rezultatele ei și le dobândește pe cale pur empirică, experimentală. Ea este temelia indispensabilă a oricărei științe spirituale, așa dar în primul rând a filosofiei. În special este știința despre legile vieții sufletești. — Ea pururi ne înregistrează acțiunile, niciodată rezultate staționare, ci continuu în activitate. Pentru ca-să poată opera cu rezultat, trebuie să fie eliberată de orice dogmă ori prejudeții și de orice ipoteze metafizice. Tocmai prin faptul acesta, azi se apropie foarte mult de științele naturale, exacte. Nu mai poate face cercetări de cât numai pe bază experimentală.

În evul vechiu și mediu psihologia eră o parte integrantă a ontologiei. Abia în era modernă se eliberează din brațele metafiziciei prin ajutorul dat de gânditorii Herbart, Fechner și Wundt prefăcându-se într-o știință empirică ca temelia a științelor spirituale.

Experimentarea psihologiei este așa zisa *introspecție* (examinare și observare proprie) și *observarea* pe alții. Mai cu rezultat sunt experimentările făcute pe copii ori pe astfel de persoane, cărora le lipsește vre-un simț ori chiar două. De o neîntrecută valoare este în această privință autobiografia oarbă-surdomute Helena Keller, care a servit cu date fundamentale psihologiei experimentale.

Psihologii moderni pe lângă aceste mai au în vedere *intuiția analitică* și *metodul genetic* ținând cont de faptul că omul trăiește în societate. — Azi a prins un teren tot mai larg *psihologia socială* a cărei precursori sunt psihologii actuali Lazarus și Steinthal. În această direcție au servit cu un material neprețuit filozoful Wilhelm Wundt (Völker-psychologie) și etnograful Bastian. Cât privește dezvoltarea metodului genetic de cercetare psihologică, s'a lătit după rezultatele ajunse de savantul Darwin, servind date privitoare la originea speciilor dând însuși termenii de „ontogeneză” pentru dezvoltarea individului și „filogeneză” pentru cea a speciei. Filozoful evoluționist Herbert Spencer alături de metoda genetic aplică tot mai mult și pe cel *biologic*, înzistând nenumai asupra

nașterii ei tot mai din adins și asupra evoluției în dezvoltare a fiecărui fenomen psihologic.

În rezumat putem spune, că psihologia veche, *rațională* a rămas și azi o parte integrantă a ontologiei. Psihologia modernă este *empirică*.

În opoziție cu direcția veche *intelectualistă* (fenomenul de cunoaștere premerge celui sentimental și voluționar) psihologia prezentului urmează direcția *voluntaristă* (voința și actele sentimentalo-voluționare premerge celor intelectualiste) și din motivul că un fenomen psihic este însoțit de unul fiziologic, psihologia nouă stă într'un strâns nex cu *fiziologia*.

2. Logica.

Filozoful clasic *Aristotel* a considerat-o deja de un instrument (organ) indispensabil pentru orice cercetare filozofică. Ca disciplină propedeutică logica servește filozofiei acele principii generale, după cari aceasta trebuie să-și grupeze rezultatele ei scoase din diferite cercetări speciale.

Logica de altcum este învățătura despre *formele cugetării corecte*. Corectă este cugetarea, care conduce la o judecată obiectivă, iar *obiective* sunt judecățile pe cari oricine care le aude și le urmărește cu mintea, e nevoit să le recunoască ca adevăruri. Un criteriu al corectității cugetării este și împlinirea așteptărilor legate de aceea judecată.

Judecățile aceste pot fi *subiective* și *obiective*. Astfel judecata că prietinel meu va face un lucru oarecare în așa fel cum eu cred, este subiectivă fiindcă emanează din referința mea personală, pe când judecata că ridicarea barometrului înseamnă potențarea presiunii atmosferice este obiectivă, dând un adevăr obiectiv, independent de starea noastră sufletească care *poate fi dispusă* să judece și altfel.

Ca-să aflăm formele cugetării corecte, va trebui să căutăm *nota comună* pe care o găsim în fiecare formă de judecată ce servește de bază oricărei cugetări. Această notă comună găsită în fiecare, a luat în limbă forma propoziției afirmative, astfel că *propoziția-judecată* este centrul oricărei cercetări logice. Elementele ei sunt *noțiunile*. (Va urma.)

Contribuția preoțimei române în războiul din 1916—1919.

În excelente condiții de tipar, pe hârtie velină, cu litere frumos rotunzite și îmbrăcată într'o haină plăcută și distinsă în simplitatea ei, a apărut în tipografia „Cartea Românească” din Cluj cartea părintelui asesor *Dr. Sebastian Stanca*: „Contribuția preoțimei române la războiul pentru întregirea neamului”. Prețul 60 lei.

S'au scris multe cărți despre războiul pentru realizarea visului strămoșesc, în unele glorificându-se armata, în altele regele, dar nici una nu scoate în

relief meritele și rolul preoțimei în istoria desrobirii noastre. În bisericuțele de lemn ale satelor noastre prin glasul preoților s'a păstrat aprinsă scântela sfântă a credinței în realizarea idealului național. Și într'adevăr biserica și preoții au format pârghia morală, centrul sufletesc al poporului românesc. Credincioșii priveau cu mult respect la preotul lor. Îl luau de mator, îl știau de cel mai bun sfătuitor al lor în împrejurările grele. Oricum, care primește pe copil de când s'a născut și îl însoțește până la mormânt, — care binecuvintează leagănul, nunta și sicriul — e înrudit sufletește cu toți ai săi. În toate suferințele și bucuriile vieții îl vedem alături de poporul său, care în-genunchia cu credință când se citeau cuvintele slujite prin gura „părintelui” lor. „Credința în Dumnezeu propovăduită de acest umil preot român, a fost stânca de piatră de care s'au isbit și s'au sfărâmat toți vrășmașii neamului nostru, cari ținteau să atace însăși fibrele inimii noastre naționale”. Și cu toate aceste, cu greu vom putea găsi o piatră de mormânt pe care să se însemne numele vre-unuia din acești propovăduitori ai credinței străbune și apărători ai neamului românesc.

În „Contribuția preoțimei române” Părintele asesor Stanca a avut însă frumoasă și laudabilă inspirație de a da la lumină vrednicia tagmei preoțești, — astăzi ignorate — dar totdeauna la chemarea sa. Cartea aceasta prețioasă arată că preoțimea din Ardeal a hrănit și susținut conștiința unității românismului, devenind astfel *premergătoarea în frunte cu crucea românească a unității noastre politice și naționale*. Drumul însă pentru realizarea acestui ideal a fost lung și greu, căci: „celce cuteza să dea glas credinței sale românești fără sfială, purta pecetea trădătorului de patrie și era scris cu slove de osândă în catastihlele negre ale stăpânirii”. Și toți câți au ajuns în catastihlele acestea au trebuit să umple temnițele din Cluj, Tg.-Murăș, Odorheiu, Seghedin și Vaș, unde erau tratați în modul cel mai barbar „și unde-l aștepta foamea, frigul, întunericul, murdăria, ploșnițele și păduchii”.

„Iar continuarea: bătăi, sculpări, batjocuri, torturi ca în vremea închiziției. Unii osândiți la moarte, alții la ani de închisoare, iar cei mai norocoși au fost expediați în exil, unde zăboviau luni de zile lungi în lipsuri și mizerii”.

Vor rămânea de pomenire barbariile și fărâdelegile unguirilor deslănțuite asupra poporului român și îndeosebi asupra conducătorilor firești ai lui. De atâtea nelegiuiri săvârșite de zbirii de atunci și crucea de pe coroana sf. Ștefan s'a încovoiat.

În această carte de 180 pagini se descriu toate suferințele preoților români, suferințe cari nu sunt produse ale fanteziei, ci fapte reale, trăite și întărite cu date precise. Astfel au fost: 252 preoți internați; 86 închiși în temniță; 106 duși în pribegie; 5 omo-

râți; 4 osândiți la moarte; 3 au murit în închisoare; 7 în pribegie; 28 în urma suferințelor.

Stilul literar într'un limbaj poetic și limpede dă acestei cărți și o valoare literară deosebită.

Cartea Părintelui Stanca trebuie să o privim ca una dintre cele mai prețioase, căci ne dă o iconă clară a suferințelor preoțimii române, ca dovada că această preoțime s'a purtat ca păstorul cel bun, stând alături de turmă și nu ca năimitul din evanghelie care în ceasul primejdiei și-a lăsat oile și a fugit.

De aceea să o citim fiecare și să nu lipsească din biblioteca nimănui, îndeosebi din cele parohiale.

Prof. A. Buzdug.

Combaterea sectelor.

În propaganda contra sectelor fiecare preot are nevoie să fie bine înarmat cu mijloace convingătoare pentru ca să poată combate rătăcirile. Solicitați din multe părți dăm aci mai jos un conspect al cărților, cari se ocupă cu această problemă, pentru că preoți să le poată procura și să le utilizeze cu folos.

Bartolomei A.: Dispute cu nazarenii. Caransebeș 1903.

Dr. Vladimir Dimitrievici: Nazarienismul (trad. I. Balan), Caransebeș 1906.

Iconom C. Nazarie: 1. Duminica, Botezul și Ierarhia Bisericească, Buc. 1910; 2. Cinstirea Sfințelor Icoane, Buc. 1911; 3. Combaterea principatelor învățături adventiste Buc. 1913 (ed. II-a 1921); 4. Sâmbăta adventiștilor și Duminica, Buc. 1913, (București Casa bisericii).

P. S. Episcop Nifon: Carte pastorală (Adventiști „Sabatiști“), Buc. 1910.

Pr. C. Andrei: Adventiștii, Ploiești 1912.

Dr. I. Popescu-Mălăești: Ziua a șaptea (Nr. 2 Bibl.: Ia și cetește!), Buc. 1914.

Dr. Sebastian Stanca: Pocăiți, Sibiu 1913.

Icon. P. Godescu: Farii pustiesc ogorul, Pitești 1924

I. C. Beldie: Rătăcirea adventistă. Buc. 1914, (Tip. Cărților bisericești).

Icon E. Dimitrescu: Combaterea adventiștilor, Ploiești 1920.

Pr. I. Ștefănescu: Învățăturile adventiste și combaterea lor.

A. Thory: 1. Trebuie să țină creștinii sabbatul? (trad. Cornilescu), Buc. 1920; 2. Sabbatul adventiștilor 3. Eroarea adventistă.

A. Pollok: Adventismul în fața Sripturii, (Cornilescu). Buc. 1920.

N. Calnev: 1. Despre cinstirea sf. Icoane (prod. arhiep. Gurle) Chișinău 1920; 2. Combaterea sectelor raționaliste, p. I, 1924 Chișinău; Editura „Uniunea culturală bisericească“, 12 lei și 3. p. II, 15 lei.

Gh. Ciuparcă: Pocăitismul în Bucovina, Cernăuți 1921.

Arh. I. Scriban: 1. Origina Duminicii, Buc. 1921 (Tip. Cărților Bisericești) 5 lei; 2. Adventismul dat pe față de un fost adventist (după C. Müller), Buc. 1925, (Institutul Biblic, str. Antim).

Dr. I. Mihălcescu: 1. Obârșia adventismului (Revista Ortodoxă); 2. Privire istorică asupra începutului și dezvoltării sectelor adventistă și baptistă (Biserica Ortodoxă Română 1922, 1924).

Dr. N. Cotos: 1. Oglinda sectelor („Credință“), Cernăuți 1922; 2. Secta studenților de Biblie („Candela“), Cernăuți 1923; 3. În jurul isvorului și normei de credință și viață creștină („Candela“) Cern. 1924.

Pr. N. Danos: 1. Duminica și Sâmbăta, Huși 1922 (Societatea Națională de tratate); 2. Cinci Cuvântări Bisericești (Tipografia Lupașcu-Bârlap).

D. Georgescu: Adventismul din punct de vedere biblic, rațional și moral-practic, Buc. 1922 (Tip. Cărților Bisericești), 8 lei.

Arhim. Galaction-Cordan: 1. Cine grăește adevărul?, Buc. 1922; 2. Ce este adventismul?, Buc. 1922 3. Așezământul Sf. Biserici Ortodoxe universale prin venerarea și invocarea sfinților în rugăciuni, Buc. 1924 (toate Imprimeria C. F. R.

P. Scheurlen: Adventiștii, (trad. A. Constantinescu), Brăila 1923.

P. S. S. Dr. G. Comșa: 1. Pentru neam și lege, (Librăria Diecezană Caransebeș 1923, 35 lei; 2. Sâmbăta și Duminica, Buc. 1923; 3. Sectele religioase din România, Buc. 1924 (Imprimeria Ministerului Cultelor și Artelor; 4. Călăuza cunoașterii și combaterii sectelor, Buc. 1925 (Editura Noului Reviste Bisericești) 25 lei.

Pr. M. Călugăreanu: Adventismul și Dreapta Credință, (1924, Tip. Mănăstire Neamțu) 4 lei.

Pr. C. Vuiescu: Icoanele, 1924 (Tip. M. Neamțu 4 Lei.

Epistola unui preot către creștinii dreptcredincioși despre păstrarea credinței ortodoxe, 1924, Huși (Atelierele Janet Corlățianu).

Pr. I. Popescu: Adventismul. Iași (Bir. Sf. Andrei).

Icon. A. Simionescu: Despre Ierarhie Bisericească 1923 (Tip. M. Neamțu) 4 lei.

Pr. P. Chirică: 1. Nu Sâmbăta ci Duminica e ziua de odihnă a Dlui, Iași 1924 (Tip. Trecerea Munților Carpați) 5 lei; 2. Sf. Tradiție, Iași 1925 (Viața Românească) 4 lei; 3. Botezul copiilor mici, Iași 1925 (Viața Românească) 5 lei; 4. Crucea lui Hristos, Iași 1925 (Trecerea Munților Carpați) 2 lei; 5. Biserica ortodoxă e locașul adevărat de închinare, Iași 1925 (Viața Românească) 5 lei; 6) Feriți-vă de Adventiști, Baptiști și Mileniști, Iași 1925, 5 lei.

Dr. Șeb. Stanca: Lazar Diacul (Institutul biblic) 5 lei.

Dr. N. Brânzău: Pocăiți, Lugoj 8 broșuri à 8 lei.

E. Florea: Vicleșugurile Satanei, Târgu Mureș, 5 lei.

Madgiarov: Dânovismul.

N. Popovschi: Despre secta Ionochenților, Chișineu 1. Dr. Gh. Ciuhandu: Un neam și un suflet.

2. Dr. Grigorie Gh Comșa: Pruncii trebuiesc botezați, dar numai odată.
3. Dr. N. Popovici: Legea ortodoxă în trecutul nostru.
4. Pr. Ignăție Dihor: Lupta pentru cruce.
5. Dr. Gh. Ciuhandu: Calea vieții și calea morții.
6. Dr. Grigorie Gh. Comșa: Lupta bapțiștilor împotriva Preoțimii Române.
7. Pr. Calus Turicu: Primiți taina sfintei cuminătăți.
8. Pr. Cornel Mager: De ce cinștim noi icoanele și sf. Cruce.
9. Protosincol Iustin I. Suciu: Să ne mărturisim Preotului (Spovedanie).
11. Protosincol Polcarp P. Morușca: Sta scriptură și tradiția Sfântă.
12. Pr. Ștefan R. Lungu: Posturile și însemnătatea lor.
13. Emilian Căpitan: Oglinda Pocățiilor.
14. Dr. Gh. Comșa: Credința și Botezul.
15. Pr. Dr. I. Felea: La Hristos fără pocăiți

Rolul femeii române întru românizarea orașelor noastre.

Principiul de organizare al căminelor de ucenice (fete.)

Prin sancționarea legii Căminelor de ucenici de însuși Malestarea Sa Regele în ziua de 12 Martie 1926, necesitatea imperioasă a înființării și dezvoltării a căminelor de ucenici a ajuns la un fapt împlinit. Insuși conducătorii țării s'au convins, că trăim în era tehnice și a industriei, dând prin această lege o deosebită importanță acestor cămine, menite de a da o nouă îndrumare economică națională viitoarei generații a celor 14 milioane de români, ținuți până aici departe de orașe, exclusiv numai la coarnezle plugului și pe care trebuie să-i facem azi stăpâni peste bogățiile naturale ale acestei țări.

Deși legea în felul cum se prezintă se vede a fi întocmită la repezeală, raportorul ei neținând seamă de scopul suprem național, dând autonomie și dreptul de a înființa cămine oricărui organizații din țară. Mă întreb deci la ce ne putem aștepta? Mai apoi n'a făcut obligatoriu orașelor de a înființa și întreține astfel de cămine. Totuși legea trebuie primită ca un succes al nizuințelor și stăruințelor noastre bazate pe un viitor mai strălucit și ca o izbândă a principiului vital al neamului nostru, apropiindu-ne mereu de deviza: „Dacă țara e a noastră, vrem și bogățiile ei”.

Prin legea naționalizării, sancționată mai de mult, guvernul credea, că a naționalizat industria și comerțul prin impunerea unui număr de 2—3 membri români în direcțiunea întreprinderilor și fabricilor, în schimb beneficiau pe acest motiv de protecția și sprijinul statului dându-le chiar și credite. În colo nu dispuneau nici de un măestru sau muncitor român. Noi credem, că aceste întreprinderi și fabrici vor fi

romanizate atunci, când de o parte capitalul, iar pe de altă parte cel puțin jumătate din personalul tehnic și muncitoresc va fi românesc.

Când legea căminelor văzu lumina zilei, Ardealul și Banatul robit complectamente economicește dispunea de zeci de cămine bineorganizate în vederea de a-și schimba cu o oră mai înainte aspectul de azi al orașelor, colonizându-le din nou cu elementul românesc, căci la nici-o națiune nu se poate observa proporția numerică disparentă față de națiunea stăpânitoare de eri, ca la noi românii.

Legea căminelor scapă din vedere propaganda ce trebuie să se facă pentru câștigarea elementului românesc la industrie și comerț. Să nu se uite că Timișoara, grație propagandei întinse ce a făcut-o a putut schimba în timp așa de scurt starea din anul 1921, când aveam numai 21 ucenici români, azi după ultima statistică publicată în Monitorul Muncii a ajuns la 918 ucenici români.

Legea mai apoi nu face amintire de organizarea căminelor de ucenice (fete). În rolul de naționalizare ale orașelor noastre nu ne putem lipsi nici de brațele muncitoare ale femellor române. Până când vom ținea noi talentele născute ale femellor române în întunerecul modestelor noastre sate? Oare arta femeii române trebuie să putrezească în pulpitrele lăzilor din micile colibe ale românașilor, mărginindu-se rolul ei numai la împesărirea frumoaselor noastre costume naționale.

Nu! Tinerele vâstare ale satelor noastre trebuiesc aduse la orașe dându-le prilej de a intra în industrie și comerț, de a se perfecționa în arta națională și astfel puse și dănele în serviciul de romanizare ale orașelor. Ele trebuiesc aduse la orașe și pentru a juca aici un rol social de mare importanță, de a fi soțiile demne ale măestrilor români și prin aceasta a pune o stavilă chiar desnaționalizării elementului industrial românesc și de a-l feri de căsătoriile cosmopolite. „Unde-i unui nu-i putere, unde-s doi puterea crește” zice cântarea românească și într'adevăr așa este, căci câștigul fiind dublu, dă posibilitate la un traiu mai ușor, și la o existență mai sigură și apoi trebuie să ne gândim, că viitoarea generație a acestora va contribui și mai mult la romanizarea orașelor.

În întreprinderile, fabricile, atelierile orașelor lucrează și concurează sute și mii de femei în rând cu bărbații, ba unele meserii mai ușoare cum e legătoria de cărți, litografia, zincografia ș-a. m. d. trec pe zi ce merge în mâinile femellor. Saloanele de dame, de modiste, atelierile pentru confecționarea florilor artificiale, pentru confecționarea lingeiilor diferite și fabricile de bonboane sunt ticsite de femei străine, ale căror câștig stă în raport aproape egal cu al bărbaților. Oare fetițele noastre născute și dăruite de Dumnezeu cu un gust deosebit nu se vor pricepe

la aceste meserii și profesii? Nu ar merita și ele un trau mai omenesc și mai civilizată?

Organizarea căminelor de ucenice (fete) este tot atât de necesară ca și a căminelor de ucenici. Până când în orașul Timișoara numărul ucenicilor români a ajuns de a forma 50% din numărul total al ucenicilor, numărul ucenicilor române abia a ajuns la 3% față de numărul total.

Prin organizarea Căminelor de ucenice (fete) se dă prilej și fetelor sărace dela sate de a învăța o profesiune.

Căminele să fie întreținute de orașe sau de Ministerul Muncii, punând în fruntea conducerii învățătoare destoinice și energice.

Părinții copiilor să fie obligați a se îngriji numai de îmbrăcămintea fetițelor pe timpul uceniciei. Fetele la patroni primesc și leafă, care o parte se va reținea pentru taxa de întreținere, iar restul se va putea economiza pe seama fetițelor pentru a-și procura îmbrăcăminte și recvizitele de lipsă în profesiunea ce o exercitează. Fetele vor cerceta școlălele de ucenice unde vor completa cunoștințele câștigate acasă.

E de dorit ca toată intelectualitatea română să fie câștigată pentru această idee și fiecare primar al orașele noastre să ia inițiativa înființării acestor cămine.

Numai așa vom putea realiza viitorul economic național, pe care țara noastră, dăruită de Dumnezeu cu toate bogățiile, are dreptul de a-l cere și aștepta.

Timișoara la 30 Martie 1926.

Ștefan A. C. Vulpe

directorul Căminului comunal
de ucenici și Căminul calfelor.

INFORMATIUNI.

Personale. P. S. Sa Părintele Episcop Grigorie, a sosit dela București Marți în 20 Aprilie.

P. S. Sa Episcopul eparhial în chestiuni oficiale primește în fiecare zi — afară de zilele Joi și Duminecă — între orele 11—12 a. m.

O carte actuală. Cunoscutul teolog și scriitor bisericesc Gala Galaction a publicat în anul acesta volumul: „Plata din capul Unghiului“. Pe 111 pagini combate erezile sectare despre taine, tradiție, Fecloara Maria, cultul sfinților și problema mântuirii.

Fiecare preot trebuie să cunoască această nouă contribuție la combaterea sectelor. Argumentele aduse și însoțite de o expunere frumoasă, erudiția autorului și actualitatea temelor, sunt apte a deschide orizonturi clare și largi chiar și celor mai buni specialiști în materie de secte.

Volumul costă 50 Lei și se poate comanda prin Librăria Diecezană.

* **A murit un om care-și iubea biserica.** Vasile Stroescu, marele mecenat și binefăcător al poporului român a plecat blând și liniștit în lumea vecinicii. Acest om s'a ridicat ca un arbore mare între ceilalți semeni ai săi, căci bunurile materiale moștenite și agonisite, nu le-a cheltuit pentru scopuri efemere, ci pentru înalțarea și prosperarea bisericii și neamului său. La noi în Ardeal, în vremuri de opresiune străină, numele lui Vasile Stroescu, care a ajutat o mulțime de

biserici și școli, apare ca o lumină și ca un simbol al darniciei.

Unde bisericuțele modeste și școlălele sărace luptau cu neajunsuri materiale, ajutorul marelui Stroescu vinea ca un balzam, ce picura mângâere și rost pentru înaintare.

La noi în eparhie relevăm numai gestul nobil a lui Vasile Stroescu, care vine în ajutorul edificării pomposului nostru internat de fete, cu suma foarte mare pe atunci de 100.000 coroane. Azi strada pe care se înalță acest palat, poartă numele acestui fiu bun al bisericii noastre, care lasă în urma sa fapte neperitoare.

La moartea lui Vasile Stroescu dorim ca inima sa nobilă și darnică să afle mulți imitatori între credincioșii eparhiei noastre. Căci în fața curentelor sectare ce se nuzesc să ne sdruncine biserica momii de bani străini, eparhia noastră a început o luptă de apărare care reclamă jertfe materiale. Cine va aduce aceste jertfe, ne va arăta că-și iubește neamul și legea și urmează pilda lui Vasile Stroescu.

CONCURSE.

În conformitate cu ordinul Ven. Consistor No. 3986/1925. se publică concurs cu termen de 30. zile dela prima apariție în „Biserica și Școala“ pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu dreptul de succesiune pe lângă parochul veteran Pavel Mercea din Șeitin, jud. Arad.

Parohia este de *clasa primă*.

Venitul parohiei este:

1. Una sesiune parohială constatătoare din 32 jugh. cad. pământ arător.

2. Birul parohial.

3. Ștolele legale.

4. Întregirea ce va da Statul. Casa parohială nu este. Din venitele înșirate, capelanul va beneficia jumătate, având să supoarte toate dările publice, după beneficiul său și să catehizeze la școlile primare din comună.

Dela reflectanți se cere cvalificațiune de clasa primă conform concluzului sinodului eparhial Nrul 84/1910.

Recursele ajustate regulamentar și adresate către comitetul parohial din Șeitin se vor înainta Oficiului protopopesc din Arad.

Reflectanții, pe lângă observarea strictă a §. 33 din Regulamentul pentru parohii, se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică din Șeitin, ca să-și arate decsteritatea în cele rituale și oratorie. Concurenții din alte dieceze vor avea să producă act de încuvintare dela Prea Sfinția Sa Episcopul diecezan, că pot recurge.

Comitetul parohial ort. român din Șeitin.

În înțelegere cu: *Traian Vășian*, protopop.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei Selciva, (protopopia-tul Lipovei) devenită vacantă prin decedarea parohu-lui Virgil Gruescu, în conformitate cu rezoluțiunea consistorială Nr. 1049/926, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul officios a „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Una sesiune de pământ parohial necompletă fiind o parte spălată de Mureș.

2. Stolele legale.

3. Birul legal.

4. Eventuala întregire dela Stat.

Preotul ales va predica în toată Dumineca și sărbătoarea, va catehiza la școala din loc, și va suporta toate dările după beneficiul său.

Parohia e de clasa III-a, recurenții vor dovedi asemenea cvalificațiune.

Reflectanții își vor înainta recursele ajustate cu documentele recerute — adresate Comitetului parohial ortodox român din Selciva, — la oficiul protopopesc ortodox român din Lipova și se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sărbătoare în sf. biserică din Selciva, spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie observând strict dispozițiunile §-lui 33 din Reg. pentru parohii.

Cei din altă dieceză au să posedă permisiunea P. S. Sale D-lui Episcop diecezan de a putea recurge, cea-ce vor dovedi protopresbiterul tractual spre a li-se da voia a se prezenta în parohia.

Selciva, din ședința comitetului parohial ortodox român, ținută la 2 Martie 1926.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu: *Fabriciu Manuilă*, protopop.

—□—

2—3

Pentru întregirea postului de preot din parohia de cl. a II-a, Remetealuncă, tractul Belinț, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Usufructul sesiei parohiale constătătoare din 30 jugăre, parte arător, parte fânaș.

2. Usufructul duor intravilane parohiale de câte 800°□.

3. Birul parohial statorit în 1898.

4. Stolele legale și

5. Retribuția de stat, pentru care parohia nu ia nici o răspundere.

Parohia fiind de clasa a II-a, reflectanții trebuie să aibă cvalificația acestei clase.

Impozitele după sesie, intravilane și după întreaga dotație, cad în sarcina alesului preot.

Concurenții sunt poștiți a se prezenta în termenul concursului, într'o Duminecă sau într'o sărbătoare, în sf. biserică din Remetealuncă, județul Severin, spre a-și arăta desteritatea în tipic, cântare și oratorie.

Ca să se poată prezenta, trebuie să dovedească protopresbiterului tractual din Belinț, că au cvalificația prescrișă pentru clasa parohiei.

Întru cât sunt din altă dieceză, înainte de prezentarea în parohie, trebuie să se prezenteze P. S. Domn Episcop diecezan spre ale da binecuvântare ca să poată concura.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sârbu*, protopresbiter.

—□—

2—3

În conformitate cu ordinul Veneratului Consistor Nr. 724/1926 se publică din *nou concurs* cu termen de 60 de zile dela prima apariție în „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu dreptul de succesiune pe lângă parohul deficient Valeriu Magdu din Ecica (jud. Torontal; Reg. S. H. S.)

Venitele parohiei sunt:

1. Una sesiune parohială constătătoare din 30 jugh. cad. pământ arător.

2. 250 dinari până la regularea definitivă a birului.

3. Stolele legale.

Din venitele înșirate capelanul va beneficia jumătate, având să supoarte toate dările publice după beneficiul său și să catehizeze la școlile primare din comună.

Parohia este de clasa I., dar se admit și recurenți cu cvalificațiune de clasa II.

Recursele ajustate regulamentar se vor adresa către Comitetul parohial din Ecica și se vor înainta Oficiului parohial din Sarcia (Sarcia, jud. Torontal; Reg. S. H. S.), iar reflectanții, pe lângă observarea strictă a §-lui 33 din „Regulamentul pentru parohii”, se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în sf. biserică din Ecica, ca să-și arate desteritatea în cele rituale și oratorie. — Concurenții din alte dieceze vor avea să producă act de legitimare dela Prea Sf. Sa Dl Episcop al Aradului, că pot recurge.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu: *Gherasim Andru*, adm. tractual.

2—8

Publicațiune de licitație.

Pentru renovarea sf. biserici din Berechlu jud. Arad, în baza devizului de spese aprobat de Ven. Consistor din Arad No. 1753—1926 se va ținea licitație minuendă Duminecă în 2 Maiu a. c. la ora 12 a. m. la școala confesională pe lângă următoarele condițiuni:

1. Prețul de exclamare este 153,000 lei.

2. Licitanții vor depune 10% ca vadiu care se va păstra la epitrop păuă la colaudare.

3. Licitanții nu vor putea pretinde nici un fel de spese pentru participare la licitație.

4. Comitetul parohial își rezervă dreptul de a da lucrarea acelu întreprinzător în care va avea mai multă garanție fără considerare la rezultatul licitației.

5. Licitația va fi verbală.

6. Devizul de spese și celelalte condițiuni se pot vedea la oficiul parohial ort. rom. din loc.

Berechlu, la 20 Aprille 1926.

Comitetul parohial.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: Prefectura Județului.